

DEVYNOLIKTOJI PAMOKA

Veiksmāžodžio nūosakos

Palýginkite šiuos sākinius ir paaiškinkite jū reikšmę.

1. Aš turiù daūg pinigū ir keliáuju apliñk pasáuli.
2. Jei aš turéciau daūg pinigū, tai keliáučiau apliñk pasáuli.

Kai kalbame apie veiksmą, kuris výksta, výko, výkdavo ar výks, tai yra veiksmāžodžio tiesioginė nuosaka

Antruoju sākiniu pasakaū, kad aš nei turiù pinigū, nei keliáuju, o tik svajóju apie tai. Čia kalbama apie īvyki, kuris nérà tìkras, o tik tåriamas, gälimas.

Tokià veiksmāžodžių fórmą, kaip turéciau, keliáučiam, yrà tariamóji nūosaka.

Tariamòsios nūosakos veiksmāžodžiai gäli bûti asmenúojami turi vienåskaitą ir daugiskaitą, tik neturi laikū.

aš	turéciau	mes	turétume (turètumème)
tu	turétum	jūs	turétute (turètumète)
jis, ji	turétu	jie, jos	turétu

Sugalvókite po sākinį, kuriamè bûtu tariamòsios nūosakos veiksmāžodis.

Išasmenúokite žodžius, karpýciau, siúčiau, žinočiau.

Aš karpyćiau medj, bet susirgau.

Aš siúčiau het neturiu mašinc.

Pabradžkite tertiu mōtus nūosakos veiksmāšodžius ir pažy-
nokite ju element. (I, II, III)

1. Jei žm̄inės labai ^{III} mylėty vienl kitūs, daūg vařgo pasaulyje
išnėky,
2. Kad būtum mātęs, kiek priiijo!
3. Ar tu norētum, kad aš pas tavę pabūčiau?
4. Kad tu žinotum, kaip liūksma buvo prie ēzero.
5. Jei žm̄inės nemėtytų šiukšlių, tai visi keliai gražiau atró-
dytu.

Liepiamoji nuosaka

1. Išk knygą ir skaityk.
2. Banalysk ir pasakyk, kā skaitel.
3. Nurodžkite šią pāsaką.
4. Palikine klāsę šv̄arią.

Šiaiš ūdžiaiis mes išpiame kitám āsmeniui atlikti kuri
nóre veiksmą. Dél tō ši veiksmāšodžio fórmā yra liepiam-
ojoji nūosaka.

Āsmenavimas

nes	mes iñkime, skaitykime
tu iñk, skaityk	jūs iñkite, skaitykite

Kai pirmote, liepiamoji nūosaka vienāskaitos pirmojo
āsmens neturi. Paliepimai ar īsākymai paprastaî duodami kitám
āsmens.

Dúotas veiksmāžodžių beñdratis pakeiskite liepiamája

núosaka.

Bendratis	Liepiamoji nuosaka	Bendratis	Liepiamoji nuosaka
imti	<u>iñk</u>	laužti	<u>laužk</u>
skaityti	<u>skaityk</u>	daūžti	<u>daūžk</u>
žinoti	<u>žinok</u>	gniáužti	<u>gniáužk</u>
suprasti	<u>suprask</u>	ūžti	<u>ūžk</u>
sudéti	<u>sudék</u>	rišti	<u>rišk</u>
pabégti	<u>pabék</u>	nèsti	<u>nešk</u>
augti	<u>auk</u>	dìrbti	<u>dìrbk</u>
dègti	<u>dekk</u>	griëbti	<u>grielek</u>

Pritáikykitė veiksmāžodį vèžti visiems liepiamósios núsakos asmenim̄s.

tu vèžk

mes vèžame
jūs vèžkite

Liepiamóji núsaka trëčiojo asmeñs netùri.

Geidžiamoji nuosaka

1. Tebuniē jo valià.
2. Vaikai jau teeiniē gulti.

Žödžiai tebuniē, teeiniē mes išréiskiame pageidävima, norä, kad veiksmas īvýktu. Kařtais šiē žödžiai réiskia sutikim̄, pritarim̄. Pavyzdys.

Añdrius, grížes iš mokyklos, kláusia:

- Mama, ar galiù eiti pas draūgą kāmuoliu pažaisti?

N a m ū d a r b a s

Nurašykite šią eilėraščio išstrauką. Pabraūkite tariamōsios nūosakos veiksmāžodžius ir viršuję pažymėkite jų āsmenį.

(1, II, III)

Noréčiau aš snieguõle būti.

Graži, mažà žvaigždutè,
kur šóktu véjo sūkurý,
ir skrietu taip toli, toli...

Noréčiau bûti aš gélélè,
kad sáulës kùpiną taurëlę
vėjëlis glóstytu, lingúotu,
ant neužmätomu žaliūjų plótų. (A.M.)

Pakeîskite sëkančius sâkinius taip, kad jie réikštų daugiskaitą.

1. Ar tu galéatum rytój pas manè ateiti?

Ar jūs galétute rytøj pas mus ateiti

2. Aš sustočiau pas tavé po pamokū.

Mes sustotum pas jūs po pamoku.

3. Aš labai noréčiau aplankytı savo močiùtę.

Mes labai noréatumëm aplankytę savo močiutes.

4. Ką tu darýtum, jei namas dègtu?

Ką jūs darytut, jei namai degti.

5. Ar tavo draūgas parvežtų manè namo?

Ar jūsų draugai parvežty mus namo.

6. Aš nuvèžčiau jūs, jei turéčiau mašiną.

Mes nuvèžtum jūs, jei turéatum mašinas.

<u>bijektiv</u>	<u>bijefun</u>	<u>tu</u>	<u>bijoti</u>
<u>mycket</u>	<u>mylefum</u>	<u>tu</u>	<u>myleti</u>
<u>girdehum</u>	<u>girdehum</u>	<u>tu</u>	<u>girdeeti</u>
<u>skirt</u>	<u>shirfum</u>	<u>tu</u>	<u>skirti</u>
<u>dirty</u>	<u>dirbfum</u>	<u>tu</u>	<u>dirtyti</u>
<u>link</u>	<u>linkfum</u>	<u>tu</u>	<u>linkti</u>
<u>skin</u>	<u>shinifum</u>	<u>tu</u>	<u>skinti</u>
<u>august</u>	<u>augifum</u>	<u>tu</u>	<u>auginti</u>
<u>bravery</u>	<u>bravifum</u>	<u>tu</u>	<u>bravityti</u>
<u>darkly</u>	<u>darkyfum</u>	<u>tu</u>	<u>darkyti</u>
<u>dawn</u>	<u>dawnfum</u>	<u>tu</u>	<u>dawnoti</u>
<u>vase</u>	<u>vasefum</u>	<u>tu</u>	<u>vazjooti</u>
<u>nest</u>	<u>nesfum</u>	<u>tu</u>	<u>nesti</u>
<u>rest</u>	<u>restum</u>	<u>tu</u>	<u>rasti</u>
<u>tarimogij</u>	<u>Tarimogij</u>		<u>Bendratis</u>
<u>nousaka</u>	<u>nousaka</u>		
<u>Lipejamojij</u>	<u>Lipejamojij</u>		
<u>nousaka</u>	<u>nousaka</u>		

mosios nousakos antrajit asmeni.

İş duotis bendratis padarykite tarimosis ir lipeja-

8. Jei as neticau su tavim zasti, tu batum labaf nepatenkintas.

7. Jei daugiau dirbectau - daugiau turectau.

2. Jei as turėčiau daug pinigų.
1. Jei as hадéciau Amerikos prezidentu.

Parasykite vieną iš sių rasiemelių:

Lietuvos salis . . .

tebunie Laisva

Lietuvos salėlė,

tebunie Laisva

Lapelių slamėkšt . . .

siabuokšt miskai,

griliavus tiniai dundekšt.

zabiukšt zabiai,

sukelkšt audružė.

oi geriečiai geriečiai

kilikt debesėliai.

oi geriečiai geriečiai

Pabradukite lietuviamsios ir gėidžiamosios užsakos vėjasmazodžius.